

ΑΥΤΟ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΠΛΩΣ ΕΝΑ ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΟ ΠΡΩΙΝΟ

Παρίσι, Δεκέμβριος

Πρέπει να πω ότι, μέχρι πριν από λίγο καιρό, δεν ήταν έτσι η ζωή μου. Συχνά δεν θυμάμαι πώς ξεκινούν τα πράγματα, αλλά ποτέ δεν πρόκειται να συνηθίσω το ότι τελειώνουν. Και όμως, πρέπει να παραδεχθώ πως, εδώ και έξι μήνες, το τέλος με γυροφέρνει με αναίδεια. Τέλος. Πέντε κομψά και λιτά γράμματα που εκφράζουν την πτώση, την καταγίδα, τη συντριβή. Παλαιότερα, φανταζόμουν τη ρήξη μεγαλειώδη, κορυφαία, όπως στα κλασικά ρωσικά μυθιστορήματα. Ποτάμια δακρύων σε κάποιον σιδηροδρομικό σταθμό, αποχαιρετισμοί που λένε «σ' αγαπώ», κορμιά πλεγμένα μεταξύ τους, που γνω-

ρίζουν ότι ο έρωτάς τους είναι ανέφικτος και, κατά συνέπεια, αιώνιος. Έβλεπα τον χωρισμό μέσα από ένα εξωραϊστικό πρίσμα. Ένα επεισόδιο ζωής, βελούδινο, ωραίο, αποδεκτό, που θα το θυμόμουν με την ανακουφιστική αίσθηση ότι έζησα κάτι έντονο. Όλα αυτά ήταν πολύ σωστά όσο δεν με αφορούσαν. Μόλις ήρθε η σειρά μου, κατάλαβα ότι το τέλος ενός δεσμού δεν έχει καμία σχέση με την Άννα Καρένινα. Σπανίως τολμάμε να παραδεχθούμε ότι «χωρίζω» σημαίνει κυρίως «ζω μια στιγμή αξιοθρήνητη». Η απόλυτη έλλειψη κομψότητας. Μια άθλια, μικροπρεπής κατάσταση που μας στερεί κάθε ίχνος αξιοπρέπειας. Μιλάμε όλο και λιγότερο, τσακωνόμαστε για μια άδεια συσκευασία που δεν πετάχτηκε στα σκουπίδια, γινόμαστε καχύποπτοι, περιφρονούμε ο ένας τον άλλον, γινόμαστε ανταγωνιστικοί, απαρνιόμαστε την ομορφιά σε κάθε της μορφή. Και μια μέρα, το τέλος είναι πλέον οριστικό. Χωρίζουμε με ένα «άντε γεια». Ένα «άντε γεια» δειλό και αδέξιο. Σε μια πιτσαρία. Μπροστά από έναν φούρνο. Ή στον καναπέ όπου είχαμε περάσει ώρες για να τον διαλέξουμε μαζί. Τίποτα το εκστατικό, μόνο λίγα αμήχανα βλέμματα, γιατί δεν μπορέσαμε να κάνουμε αλλιώς.

Το ξέρω, ακούγεται κοινοτοπία, ένας χωρισμός. Και αυτό είναι ουσιαστικά, ένα τίποτα. Ένα γεγονός που οι περισσότεροι άνθρωποι βιώνουν στη ζωή τους. Πρέπει να συνηθίσω. Να περιμένω ο χτύπος της καρδιάς να γίνει λιγότερο έντονος και να αποδεχθώ ότι δεν υπάρχει άλλος δρόμος πέρα από το να ξεκινήσω από την αρχή. Αυτή είναι η σωστή απόφαση. Η υπέροχη λογική, με την οποία είμαστε όλοι εφοδιασμένοι, επιβάλλει να καθαρίσουμε τους κόκκους της άμμου, να σκουπίσουμε με την ηλεκτρική και να επανέλθουμε δριμύτεροι. Μόνο που για εμένα, το τέλος –ή έστω αυτό το τέλος– ήταν η αρχή όλων των άλλων. Ο προβολέας που έριξε άπλετο φως στην πιο αβάσταχτη αποκάλυψη: ίσως χάσουμε τους ανθρώπους που αγαπάμε. Αφού ο έρωτας μπορεί να τελειώσει, τότε γιατί συνεχίζουμε να επενδύουμε; Αν το κόνσεπτ είναι να αρχίζουμε κάτι απλώς για να το τελειώσουμε, δεν είμαι καθόλου σίγουρη ότι θέλω να συμμετέχω στο παιχνίδι.

Μόλις έφυγε ο Βικτόρ, άρχισα να παραπαίω. Να κοιτάζω κάθε αντικείμενο, κάθε σχέση, καθετί γύρω μου μέσα από το πρίσμα του πόνου μου. Η οικογένεια και οι φίλοι μου έλεγαν συνεχώς ότι δεν με αναγνώριζαν. Προφανώς ήταν ένας ευγενικός τρόπος να

μου πουν ότι ήμουν απίστευτα θλιβερή. Οφείλω να ομολογήσω ότι ήμουν η πρώτη που το διαπίστωνα, ένιωθα ξένη με τον εαυτό μου, οι αντιδράσεις μου ήταν ακατανόητες, ασυνάρτητες, έξω από τις απλές καθημερινές συνήθειες που λειτουργούν παρηγορητικά. Είναι δύσκολη η στιγμή που έρχονται τα πάνω κάτω, που περνάς στην απέναντι όχθη. «Μα τι έχεις πάθει;» Τίποτα. Δεν ξέρω τίποτα.

Και σαν να μην έφτανε η λαίλαπα του πόνου, διαπραγματεύτηκα και την αποχώρησή μου από την εταιρεία στην οποία δούλευα, στο νομικό τμήμα. Στα όρια της εξάντλησης και το ηθικό μου στα τάρταρα, μου ήταν πια αδιανόητο να αποδίδω το παραμικρό νόημα σε κάποιον φάκελο, με ένα αυτοκόλλητο κίτρινο χαρτάκι που έγραφε με κόκκινα γράμματα τη λέξη «Επείγον». Τα γράμματα σκορπίζονταν στον χωροχρόνο και σχημάτιζαν μια γιρλάντα πάνω στην οποία άφηνα το βλέμμα μου να περιπλανιέται. Καθόμουν στο γραφείο μου και το μόνο που έκανα ήταν να τακτοποιώ τα στιλό μου ανά χρώμα και ανά μέγεθος. Δεν ήταν έλλειψη ενδιαφέροντος, ούτε στείρα επανάσταση, ούτε κακή πρόθεση, απλώς δεν είχα πια τίποτα να κάνω εκεί. Η ενέργεια που κατανάλωνα ώς τότε μου φαι-

νόταν υπερβολική και χωρίς αντίκρισμα. Ένας αξιοπρεπής μισθός δεν αρκούσε για να καλύψει το χαώδες κενό μου.

Καταβεβλημένη, και όχι απολύτως έτοιμη να ομολογήσω ότι είχα χάσει τον εαυτό μου, σαν να τον είχε καταβροχθίσει ένας ασύλληπτος πόνος, έγραψα η ίδια μια επιστολή για να ανακοινώσω την πρόθεσή μου να αποχωρήσω. Η προϊσταμένη του τμήματος ανθρώπινου δυναμικού με κάλεσε αμέσως. Καστανή, γεμάτη ενέργεια, περπατούσε σχεδόν στα ακροδάχτυλα, έτοιμη να πεταχτεί επάνω στο παραμικρό σήμα. Το περιεχόμενο της συζήτησής μας ήταν εξίσου εξωπραγματικό με αυτό το νέο χρώμα που έβαφε γκρίζα την καθημερινότητά μου. Πιο κωμική από τον ερωτικό χωρισμό μου, η διακοπή της επαγγελματικής μου δραστηριότητας δεν ήταν όμως λιγότερο αδέξια. Με το επάνω μέρος του κορμού της γερμένο υπερβολικά μπροστά, πάνω από το οβάλ γραφείο που μας χώριζε, η προϊσταμένη προσπαθούσε ειλικρινά να καταλάβει τι μου συνέβαινε.

«Καλημέρα, Πηνελόπη. Πρέπει να πω ότι αιφνιδιάστηκα με όλα αυτά... Έλαβα την επιστολή σας, αλλά πραγματικά αναρωτιέμαι. Τι σας συμβαίνει;»

«Τίποτα, τίποτα πια...»

«Μα τι εννοείτε; Ξέρετε, μια καριέρα έχει τα πάνω και τα κάτω της, μια μικρή άδεια, μια αγωγή με βιταμίνες και θα είστε πάλι μαζί μας, σαν να μην έγινε τίποτα».

«Δεν μπορώ. Αλήθεια, δεν μπορώ».

«Μα γιατί; Αδυνατώ να το πιστέψω! Υπάρχει κάτι που πρέπει να γνωρίζω; Κάποιο πρόγραμμα κατάρτισης που θα θέλατε να παρακολουθήσετε; Κάποιο πλάνο; Κάποια επιθυμία;»

«Όχι, ειλικρινά. Τίποτα. Τίποτα πια».

«Μα, Πηνελόπη, είναι αδύνατον. Πιστέψτε με, είναι αδύνατον! Δεν μπορείτε να φύγετε έτσι!»

Τα χέρια της χτυπούσαν την άκρη του γραφείου με έκπληξη. Αλλά εγώ δεν είχα συγκεκριμένα παράπονα, δεν με είχε δυσαρεστήσει κάτι, δεν είχα πλάνα ούτε βλέψεις για κατάρτιση. Δεν ήθελα να ανοίξω το δικό μου εργαστήριο ζαχαροπλαστικής ούτε να πάω να εργαστώ σε κάποια ανταγωνιστική εταιρεία. Ήμουν απλώς εκεί, καρφωμένη στο πάτωμα, και έλεγα αδιάκοπα στον εαυτό μου ότι πλέον τίποτα δεν έχει σημασία. Βαθιά απογοητευμένη από την έλλειψη φαντασίας εκ μέρους μου, υπέγραψε τελικά την παραίτησή

μου, χωρίς καν να αντιλαμβάνεται ότι τα μάτια της εξακολουθούσαν να παραμένουν ορθάνοιχτα από την έκπληξη. Αυτά τα λίγα κουτάκια που συμπλήρωσε μου εξασφάλιζαν τα επιδόματα που θα μου ήταν απαραίτητα σε αυτή την ανάπαυλα, τουλάχιστον για λίγο καιρό. Προτού φύγω, μου έσφιξε το χέρι και μου ευχήθηκε «καλή συνέχεια», με μια συμπόνια που προμήνυε ότι, κατά τη γνώμη της, είχα κάνει τη χειρότερη επιλογή της ζωής μου. Άφησα αυτή την επιλογή να χαθεί στον τόσο οικείο διάδρομο ενώ αναρωτιόμουν, για τελευταία φορά, ποιος μπορούσε να διαλέξει ένα τέτοιο μοτίβο για τη μοκέτα.

Ήμουν επισήμως μόνη και άνεργη.

Η ξαδέλφη μου η Σεσίλ το χαρακτήρισε πολύ γρήγορα «επαγγελματική εξουθένωση». Μόνο που δεν ήταν η γιατρός μου. Πάντως, το ότι αποδόθηκε κάποιος χαρακτηρισμός στην κατάστασή μου βοηθούσε στο να προσδιοριστεί το κακό και να οριστεί μια διαδρομή που θα με οδηγούσε στην έξοδο. Για κάθε πρόβλημα υπάρχει μια λύση, αρκεί να ακολουθήσεις το πρωτόκολλο. Αφέθηκα υπάκουα. Ακολούθησα

όλες τις συνταγές χωρίς την παραμικρή αντίρρηση. Οι δικοί μου, σίγουροι ότι αποκλείεται ένας χωρισμός να προκαλέσει τέτοιο ανεμοστρόβιλο, συμφώνησαν μεταξύ τους και αποφάσισαν ότι είναι μια «κρίση των τριάντα». Η ιδέα ήταν πολύ ωραία, έδινε υπόσταση σε αυτό που ήταν επιτακτικό να σταματήσει. Στα πόδια του κρεβατιού μου, η άγρυπνη σωματοφύλακάς μου ανέλαβε να με πείσει. Η μητέρα μου, οπλισμένη με άρθρα εφημερίδων, επέμενε για τη βεβαιότητα μιας –κατά τη γνώμη της– ελπιδοφόρας ανακάλυψης, ενός φαινομένου ορατού άρα και επιλύσιμου.

«Αγαπούλα μου, είναι σίγουρο, περνάς την κρίση των τριάντα, μην αγχώνεσαι είναι απλώς μια κρίση! Δύο Αμερικανίδες, η Αλεξάντρα Ρόμπινς και η Άμπι Γουίλνερ, μελέτησαν το φαινόμενο και ειλικρινά, αν διαβάσεις την περιγραφή τους, νομίζεις ότι μιλάνε για εσένα! Άκου: “Αίσθηση στασιμότητας, ανασφάλεια, αμφιβολία, σύγχυση, έλλειψη σιγουριάς για την επιτυχία των ερωτικών σχέσεων, στρες για τα οικονομικά ζητήματα, επανεκτίμηση των φιλικών σχέσεων, παθολογική επιθυμία για παιδί, κρίση ταυτότητας, πλήξη...” Δεν σου διαβάζω τις λεπτομέρειες, εσύ τα

ξέρεις καλύτερα από εμένα όλα αυτά, αλλά είναι απίστευτο, έτσι; Σαν να σε ξέρουν!»

Η μητέρα μου τελικά ένιωθε ικανοποιημένη που ανήκα στη μεγάλη οικογένεια των ανθρώπων σε κρίση. Η Αλεξάντρα Ρόμπινς και η Άμπι Γουίλνερ (με ονόματα που παραπέμπουν σε χαρακτήρες τηλεοπτικής σειράς του Netflix) είχαν γίνει οι ιέρειες της συμφοράς μου.

Για να με βγάλουν από το φρικτό αδιέξοδο και για να με κρατούν απασχολημένη έως τα επόμενα γενέθλιά μου, συγγενείς και φίλοι οργάνωσαν τον χρόνο μου. Γύρω μου δημιουργήθηκε μια συγκινητική αλυσίδα αλληλεγγύης. Με πήγαιναν από το ένα μέρος στο άλλο, σαν παιδάκι που το προσέχει τότε ο ένας και τότε ο άλλος, και στο οποίο είναι όλοι αφοσιωμένοι. Το Σαββατοκύριακο ήταν το αποκορύφωμα αυτής της μυστηριώδους συνεργασίας της οικογένειάς μου και των φίλων μου. Ο κοινός τους εχθρός ήταν η μοναξιά μου. Το πρόγραμμα είχε δομηθεί γύρω από καφέδες, που καταναλώνονταν συντροφιά με γνωστούς του ευρύτερου κύκλου, εργαστήρια αγγειοπλαστικής, μαθήματα ιαπωνικών, τζόκιγκ για την έκκριση ενδορφινών και δείπνα με όποιον ανύπαντρο συγγενή είχαν

οι φίλες μου. Ακολουθούσα πάντα πειθήνια, γεμάτη ευγνωμοσύνη στην ιδέα ότι, αν και ήμουν απαίσια συντροφιά, με φρόντιζαν τόσο πολύ.

Κάπου εδώ, λοιπόν, βρίσκομαι σήμερα, Κυριακή πρωί. Η ώρα είναι εννέα, τα σεντόνια μου, γεμάτα άμμο, και δεν ξέρω τι να κάνω. Εδώ και λίγο καιρό εγκατέλειψα το αυστηρό χρονοδιάγραμμα που μου πρότειναν οι συγγενείς μου, εξηγώντας τους ότι χάρη σε εκείνους η κατάστασή μου βελτιωνόταν σταδιακά και ότι δεν υπήρχε ανάγκη να με προσέχει κάποιος. Βέβαια, ναι μεν δεν υφίσταμαι πια διάφορα σεμινάρια και αναγκαστικές συζητήσεις, αλλά βρίσκομαι αντιμέτωπη με το απόλυτο τίποτα που είναι για εμένα σχεδόν τα πάντα. Πώς προσεγγίζουμε τον πόνο μας; Αντί να βγαίνω έξω, περιφέρομαι ώρες ατελείωτες στο διαμέρισμά μου, που δεν έχει υπάρξει ποτέ πιο καθαρό, απολυμασμένο, ξεσκονισμένο. Το μόνο πράγμα που ελέγχω αυτή τη στιγμή είναι η ιδανική δοσολογία λευκού ξιδιού και μαγειρικής σόδας για σίγουρη αφαίρεση των αλάτων. Για ένα διάστημα, σχεδόν ευχαριστιόμουν να λερώνω, μόνο και μόνο για να έχω την υπέρτατη χαρά να καθαρίζω και να διαπιστώνω ότι τουλάχιστον εδώ, στον νιπτήρα μου, κά-

τι γίνεται, κάτι αλλάζει, κάτι ομορφαίνει. Μέσα στο μυαλό μου ακουγόταν αυτό το παρηγορητικό ρεφρέν, αυτό το ρητό που έχω ακούσει χιλιάδες φορές από την ημέρα που γεννήθηκα και λειτουργεί σαν απόκρυφη μαγική φόρμουλα: «Ράβε-ξήλωνε, δουλειά να μη σου λείπει». Μια παράλογη έκφραση, καταπραϊντική ωστόσο, και κυρίως μια έμμεση αναφορά στην Πηνελόπη, τη γυναίκα του Οδυσσέα, στην οποία οφείλω το όνομά μου. Την ιστορία της την ξέρω απέξω και ανακατωτά. Στο σχολείο, το όνομά μου δεν ήταν ιδιαίτερα δημοφιλές. Ακουγόταν παράξενο, γι' αυτό έπρεπε να το κάνω να μοιάζει όμορφο. Με φανταζόμουν, λοιπόν, ραψωδό και διηγούμουν την ιστορία της ηρωίδας μου, καλλιεργώντας τις γνώσεις μου και περισώζοντας ταυτόχρονα την αξιοπρέπειά μου.

Ειρωνεία της τύχης: η Πηνελόπη, ο άλλος μου εαυτός, είναι μια αξιοθαύμαστη σύζυγος. Όσο ο ριψοκίνδυνος Οδυσσέας απουσιάζει στον πόλεμο, αποφασισμένος να νικήσει τους Τρώες, η Πηνελόπη περιμένει καρτερικά στην Ιθάκη. Σύμβολο του μέτρου και της ανυποχώρητης αφοσίωσης, η στάση της είναι θαυμαστή και η καρδιά της, ανθεκτική. Είναι η βασίλισσα ενός βασιλείου που έχει μείνει μετέωρο και

περιμένει εναγωνίως μια δυνητική επιστροφή. Στα είκοσι χρόνια απουσίας του ήρωά της, η Πηνελόπη δείχνει απόλυτη πίστη. Αλλά όταν ο πόλεμος στην Τροία τελειώνει και ο Οδυσσεάς αργεί να επιστρέψει, τόσο ώστε να θεωρείται πια νεκρός, της χρειάζεται ένα έξυπνο κόλπο για να απομακρύνει τους μνηστήρες που θέλουν να καταλάβουν τον θρόνο, μαγεμένοι τόσο από την εξουσία όσο και από την ομορφιά της. Έτσι, η Πηνελόπη μηχανεύεται ένα παράτολμο τέχνασμα, μια τρελή ιδέα που μόνο πνεύματα κυριευμένα από άπειρη αγάπη και αποφασιστικότητα θα μπορούσαν να σκεφτούν. Παριστάνει ότι υφαίνει ένα μεγάλο πέπλο, δηλώνοντας ότι δεν θα ξαναπαντρευτεί αν δεν τελειώσει πρώτα το υφαντό της. Οι μήνες περνούν, αλλά το υφαντό δεν δείχνει να προχωράει, μένει ανεξήγητα ημιτελές, γιατί κάθε βράδυ, μυστικά μέσα στις σκιές, η Πηνελόπη ξηλώνει ό,τι έχει υφάνει όλη την ημέρα. Είπαμε, ράβε-ξήλωνε, δουλειά να μη σου λείπει. Το τέχνασμά της λειτουργεί μέχρι να επιστρέψει ο τολμηρός ταξιδιώτης της, και έτσι προστατεύει την επιβίωση της σχέσης τους. Αν και γνωρίζω αυτή την ιστορία τόσο καλά όσο και την ίδια μου τη ζωή, πάντα εκπλήσσομαι όταν σκέφτομαι ότι οι γονείς μου μού

έδωσαν το όνομα μιας γυναίκας που επί είκοσι χρόνια δεν έκανε τίποτα άλλο από το να περιμένει υφαινοντας ένα πέπλο, μέρα νύχτα. Δεν ξέρω ειλικρινά τι εύχονταν για εμένα, όταν εμπνεύστηκαν από αυτό το παράξενο πεπρωμένο.

Για πρώτη φορά από τότε που πρωτοδιάβασα το έπος του Ομήρου, θυμώνω με την Πηνελόπη. Τι θα είχε συμβεί αν, αντί να κάθεται καρφωμένη στον θρόνο της, πιστή σε ένα φάντασμα, είχε αποφασίσει να φύγει; Να ξεκινήσει και εκείνη να κατακτήσει τις θάλασσες. Να ανακαλύψει τι συμβαίνει στα πέρατα του κόσμου. Ποιο θα ήταν το τέλος του μύθου, αν αρμένιζε και η Πηνελόπη στα κύματα της απερισκεψίας; Αν είχε ταξιδέψει στον ανοιχτό ορίζοντα, αν είχε συναντήσει τις πλανεύτρες Σειρήνες και τις μυστηριώδεις βραχώδεις ακτές των νησιών του Ιονίου; Άξιζε άραγε η προστασία της Ιθάκης τη θυσία της; Σιγοβράζω. Το μυαλό μου καλπάζει. Εγωιστικά, αναρωτιέμαι: άραγε η ύπαρξή μου θα ήταν πιο ισορροπημένη αν ο άλλος μου εαυτός είχε περάσει στη δράση αντί να κάθεται και να περιμένει;

Το απόγευμα περνάει με έναν λήθαργο πολύ πιο βαθύ από τον συνηθισμένο. Ξεχνώ τους αρχαίους

Έλληνες και τη μυθολογία τους. Το βλέμμα μου στρέφεται προς το παράθυρο, ο Δεκέμβριος πλημμυρίζει τον δρόμο με φώτα, με χαρούμενη λάμψη. Είναι όμορφα. Ακόμα και η θλίψη του κυριακάτικου βραδινού δυσκολεύεται να επιβληθεί ενώ στην ατμόσφαιρα πλανάται τόση χαρά για το τέλος του χρόνου. Είμαι θεατής. Στο κινητό μου, δύο γραπτά μηνύματα: το ένα από την ξαδέλφη μου, το άλλο από μια πρώην συνάδελφο. Δεν τα ανοίγω, έχοντας την ψευδαίσθηση ότι αυτό με απαλλάσσει από την υποχρέωση να απαντήσω.

Πέφτω για ύπνο χωρίς να έχω εντελώς αποκτήσει την αίσθηση ότι είχα σηκωθεί. Ιεροτελεστία του ύπνου. Τελετουργικό του μαξιλαριού. Το αφρατεύω όσο χρειάζεται, μου αρέσει η δροσιά του, χωρίς ίχνη ύπνου ακόμα. Γλιστρώ κάτω από τα σεντόνια, χαρούμενη που ξαναβρίσκω τη λυτρωτική προστασία του παπλώματός μου. Μόλις ακουμπώ τα πόδια στο στρώμα, επιστρέφει αυτή η δυσάρεστη αίσθηση της δυσφορίας, αυτό το σαράκι που με τρώει. Πάλι εκείνη η αναθεματισμένη η άμμος που με έδιωξε από το κρεβάτι μου το πρωί. Πετάγομαι πάλι πάνω, ακόμα πιο ενοχλημένη.

Από πού έρχεται αυτή η άμμος; Γιατί εισβάλλει στην επικράτεια της ανυπαρξίας μου; Η άμμος, η θάλασσα, το κάλεσμα των κυμάτων. Ιθάκη, Τροία, νησιά του Ιονίου. Όλα μπερδεύονται. Ξανασκεύετομαι την Πηνελόπη, το υφαντό της, την απελπιστική ακινησία της, την αναμονή της. Ξαφνικά, η φαγούρα καταλαμβάνει όλο μου το σώμα, νιώθω παράξενα τσιμπήματα στη σπονδυλική μου στήλη, μια άγνωστη ορμή, ένα ρίγος. Δεν είναι επιθυμία να κλάψω ούτε εκνευρισμός, είναι κάτι άλλο. Μια πιθανότητα που μου προκαλεί σπασμούς στο στομάχι, πλακώνει το στήθος μου, πάει και χώνεται σε όλες τις χαραμάδες που ο πόνος μου αφήνει ανοιχτές. Και αν; Και αν είμαι εγώ εκείνη που θα φύγει; Και αν κάνω το ταξίδι που εκείνη δεν μπόρεσε να πραγματοποιήσει; Και αν η οδύσσεια είναι η γιατρεία μου; Και ο πόνος μου, ένας χάρτης;

Με λένε Πηνελόπη, είμαι τριάντα χρόνων και ήρθε η σειρά μου να φύγω από την Ιθάκη.